

Шпак Анастасія Сергіївна*студент**Київський кооперативний інститут бізнесу і права***Шпак Анастасия Сергеевна***студент**Киевский кооперативный институт бизнеса и права***Shpak A. S.***student**Kyiv Cooperative Institute of Business and Law*

РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

РАЗВИТИЕ ФОНДОВОГО РЫНКА В УКРАИНЕ

THE DEVELOPMENT OF STOCK MARKET IN UKRAINE

Анотація. У статті проведено аналіз сучасного стану діяльності фондового ринку та розглянуті перспективи його розвитку в умовах фінансової нестабільності економіки України. Обґрунтовано, що фондовий ринок є ключовим фактором мобілізації фінансово капітальних ресурсів, а також інструментом проведення інноваційної політики у державі. Виявлені нагальні проблеми, що існують на фондовому ринку України і заважають його подальшому розвитку до яких слід відносити низьку ліквідність та капіталізацію, масштабний дефіцит внутрішніх грошових ресурсів для інвестицій, низьку частку біржового сегменту ринку, недостатнє законодавче регулювання ціноутворення, обмежену кількість ліквідних та інвестиційно-привабливих фінансових інструментів, високу фрагментарність біржової та депозитарної структури, присутність значної частки російського капіталу в об'єктах інфраструктури вітчизняного фондового ринку.

Ключові слова: фондовий ринок, фінансова нестабільність, ліквідність, капіталізація, фрагментарність, лістингові компанії.

Аннотация. В статье проведен анализ современного состояния деятельности фондового рынка и рассмотрены перспективы его развития в условиях финансовой нестабильности экономики Украины. Обосновано, что фондовый рынок является ключевым фактором мобилизации финансово капитальных ресурсов, а также инструментом проведения инновационной политики в государстве. Выявлены проблемы, которые существуют на фондовом рынке Украины и мешают его дальнейшему развитию: низкая ликвидность и капитализация, масштабный дефицит внутренних денежных ресурсов для инвестиций, низкая доля биржевого сегмента рынка, недостаточное законодательное регулирование ценообразования, ограниченное количество ликвидных и инвестиционно-привлекательных финансовых инструментов, высокая фрагментарность биржевой и депозитарной структуры, присутствие значительной части российского капитала в объектах инфраструктуры отечественного фондового рынка.

Ключевые слова: фондовый рынок, финансовая нестабильность, ликвидность, капитализация, фрагментарность, листинговые компании.

Summary. The article analyzes the current state of activity of the stock market and the prospects of its development in the conditions of financial instability of the Ukrainian economy. It is proved that the stock market is a key factor in the mobilization of financial and capital resources, as well as an instrument of innovation policy in the state. The problems that exist in the stock market of Ukraine and prevent its further development: low liquidity and capitalization, large-scale shortage of domestic financial resources for investment, low share of exchange segment of the market, the lack of legislative regulation of pricing, limited liquidity and investment-attractive financial instruments, high fragmentation of exchange and depository structure, the presence of a considerable part of the Russian capital for infrastructure of the domestic stock market.

Key words: stock market, financial instability, liquidity, capitalization, fragmentary, listed companies.

В умовах економічної та політичної нестабільності в Україні найбільш гостро постає питання наукового обґрунтування теоретичних основ функціонування фондового ринку й пошуку механізмів інтеграції фондового ринку України до світового фондового ринку, що можливе лише за умов комплексного аналізу його стану та тенденцій функціонування. На сьогоднішній день, актуальним є дослідження проблеми створення та розвитку ефективно функціонуючого фондового ринку, який може забезпечити економіку країни достатньою кількістю інвестиційних ресурсів, які необхідні для стабільного розвитку економік держав [1]. Виникла необхідність розробки механізмів регулювання фондового ринку максимально наближених до міжнародних норм регулювання, а також вироблення комплексу засобів захисту вітчизняного ринку цінних паперів від атак спекулятивного іноземного капіталу в складних умовах структурних циклічних і фінансових криз.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

У науковій економічній літературі на даний момент існує значна кількість публікацій, в яких автори висвітлюють різні аспекти розвитку фондового ринку. На особливу увагу заслуговують роботи класиків економічної думки: Д. Акерлофа, Л. Вальраса, П. Друкера, Дж. Кейнса, Дж. Кокса, Дж. Лінгнера, Г. Марковіца, Р. Мертона, М. Міллера, Ф. Модільяні, Ж. Моссена, В. Сміта, Д. Тобіна, Дж. Хікса, М. Фрідмана У. Шарпа, М. Шоулз та ін. Вивченню проблем становлення й розвитку фондового ринку України, його інвестиційної привабливості та механізмів державного регулювання приділено увагу в працях вітчизняних науковців: Г. Азаренкової, О. Барановського, І. Бланка, М. Денисенка, А. Каліни, М. Карліна, В. Клименко, Ю. Коваленко, В. Корнеєва, М. Крупки, О. Лактіонової, Д. Лук'яненка, І. Лютого, О. Мендрула, О. Мозгового, М. Назарчука, С. Онишко, В. Опаріна, В. Оскольського, І. Павленко, Р. Рака, В. Столярова, Г. Терещенко, Н. Ткаченко, В. Шелудько, І. Школьник, та ін. [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Однак в економічній літературі не склався єдиний підхід до визначення сутності і причин фінансової глобалізації та її впливу на фондові ринки у тому числі в умовах фінансової кризи, тому звертання до цих проблем видається актуальним.

Метою статті є дослідження стану та визначення перспектив розвитку фондового ринку в умовах фінансової нестабільності економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження

Характеризуючи модель фондового ринку України, провідні дослідники вказують, що, при її формуванні відбувалося сліпе копіювання інших моделей (насамперед американської), для запровадження яких не було жодних інституційних умов. Невідповідність розвитку українського фондового ринку інтересам потенційних учасників ринку призводить до постійної втрати економікою джерел додаткових грошових коштів через те, що населення не бере участі у процесах інвестування [1].

Сформоване на даному етапі інституційне середовище (рівень корупції, законодавчі неузгодженості, високий рівень тінізації та криміналізації економіки, декларативність прав акціонерів, непрозорість корпоративного управління, низький рівень корпоративної культури) сприяє ще більшому «розмиванню» прав власності, що, у свою чергу, стимулює розвиток рейдерства та чітко виражений короткостроковий характер господарської стратегії корпорацій [2]. На наш погляд, у таких умовах може розвиватися лише неорганізований сегмент фондового ринку, а отже, обов'язковим є створення інституційних умов для захисту прав власності, що сприятиме виникненню потреби ринкових інститутів, наслідком чого стане реструктуризація економіки, зростання обсягів організованого фондового ринку на макrorівні та збільшення ефективності корпорацій на мікрорівні [3].

За останніми наявними даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів у січні-грудні 2016 року, становив 76,47 млрд грн, що менше на 6,33 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2015 року (82,79 млрд грн).

Протягом січня-листопада 2016 року Комісією зареєстровано 115 випусків акцій на суму 56,34 млрд грн (табл. 1). Порівняно з аналогічним періодом 2015 року обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився на 1,88 млрд грн.

Значні за обсягом випуски акції, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій протягом зазначеного періоду, зареєстровано наступним банківським установам, з метою збільшення статутного капіталу, зокрема: ПАТ «Державний експортно-імпортерний банк України», ПАТ «УКР-СОЦБАНК», ПАТ «ВТБ БАНК», ПАТ «Державний ощадний банк України», ПАТ «Альфа Банк», ПАТ «СБЕРБАНК», ПАТ «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк» та ПАТ «БМ Банк».

Комісією протягом січня-листопада 2016 року зареєстровано 117 випусків облігацій підприємств на суму 6,56 млрд грн (табл. 2). Порівняно з аналогічним періодом 2015 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зменшився на 4,88 млрд грн.

Таблиця 1

**Обсяг та кількість випусків акцій зареєстрованих Комісією
протягом січня-листопад 2016 року**

Період	Обсяг випуску акцій, млн грн	Кількість випусків, шт.
Січень	9946,80	8
Лютий	686,85	8
Березень	18263,68	8
Квітень	5325,36	22
Травень	1136,57	5
Червень	6975,87	16
Липень	464,03	14
Серпень	24,80	5
Вересень	10843,20	12
Жовтень	590,45	6
Листопад	2080,03	11
Усього	56337,63	115

Джерело: [2]

Протягом січня-листопада 2016 року Комісією зареєстровано 7 випусків опціонних сертифікатів на загальну суму 572,42 тис грн, що порівняно з відповідним періодом 2015 року більше 354,69 тис грн. Протягом січня-листопада 2016 року обсяг випусків інвестиційних сертифікатів КУА ПФ, зареєстрованих Комісією, становив 4,43 млрд грн, що менше на 5,53 млрд грн порівняно з даними за аналогічний період

2015 року. Протягом січня-листопада 2016 року обсяг випусків акцій КІФ, зареєстрованих Комісією, становив 9,13 млрд грн, що більше на 5,96 млрд грн порівняно з даними за аналогічний період 2015 року.

З початку реєстрації за станом на 30.11.2016 кількість зареєстрованих корпоративних та пайових інвестиційних фондів становила 2214 інститутів спільного інвестування, з них:

Таблиця 2

**Обсяг та кількість випусків облігацій підприємств, зареєстрованих Комісією
протягом січня-листопада 2016 року**

Період	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн				Кількість випусків, шт.
	Підприємства (крім банків та страхових компаній)	Банки	Страхові компанії	Загальний обсяг зареєстрованих випусків	
Січень	620,68	0,00	0,00	620,68	7
Лютий	1069,29	0,00	0,00	1069,29	31
Березень	268,80	0,00	0,00	268,80	4
Квітень	416,98	0,00	0,00	416,98	14
Травень	1684,50	0,00	0,00	1684,50	9
Червень	368,11	0,00	0,00	368,11	4
Липень	342,97	0,00	0,00	342,97	19
Серпень	1265,46	0,00	0,00	1265,46	8
Вересень	223,83	0,00	0,00	223,83	11
Жовтень	64,62	0,00	0,00	64,62	2
Листопад	235,24	0,00	0,00	235,24	8
Усього	6560,49	0,00	0,00	6560,49	117

Джерело: [2]

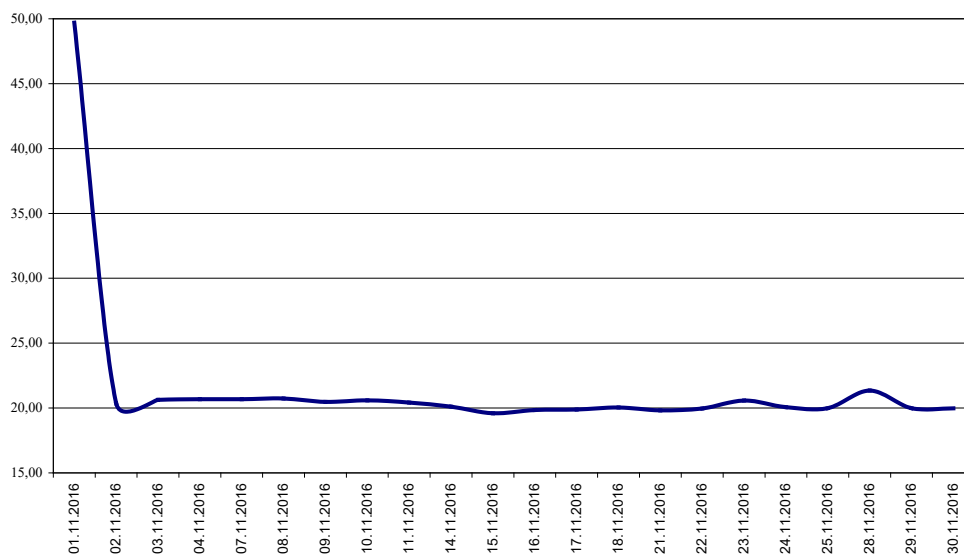

Рис. 1. Капіталізація лістингових компаній фондового ринку за листопад 2016 року, млрд грн
Джерело: [2]

463 – корпоративних інвестиційних фондів,
1751 – пайовий інвестиційний фонд.

Фондовий ринок в тій чи іншій країні характеризується, насамперед, показниками капіталізації, обсягом біржової торгівлі цінними паперами, кількістю цінних паперів, що перебувають в обігу на фондових біржах.

Станом на 30.11.2016 капіталізація лістингових компаній фондового ринку України склала 19,97 млрд грн (рис. 1).

За результатами торгів на організаторах торгівлі обсяг біржових контрактів з цінними паперами протя-

гом січня-листопада 2016 року становив 213,50 млрд грн (табл. 3).

Протягом січня-листопада 2016 року порівняно з даними аналогічного періоду 2015 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі зменшився на 15,84% (або на 40,18 млрд грн) (січень-листопад 2015 року – 253,69 млрд грн).

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом періоду зафіксовано з державними облігаціями України – 189,22 млрд грн (88,62% від загального обсягу

Таблиця 3

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі протягом січня-листопада 2016 року, млн грн

Період	Організатор торгівлі									Усього
	УФБ	ІННЕКС	Універсальна	ПФТС	КМФБ	УМВБ	Перспектива	СЄФБ	УБ	
Січень	2,67	0,00	2,09	863,17	131,66	0,00	12 873,83	1,05	207,36	14 081,84
Лютий	2,88	0,03	2,517	3 003,65	289,93	0,00	11 814,05	1,23	271,05	15 385,34
Березень	10,21	0,03	5,53	5 780,12	219,56	0,00	12 228,91	0,00	299,34	18 543,70
Квітень	0,81	0,20	3,51	9 412,15	49,41	21,22	13 308,26	0,19	243,85	23 039,60
Травень	0,06	0,00	0,72	6 728,60	339,26	0,00	7 051,17	0,00	174,92	14 294,72
Червень	0,28	0,74	0,36	14 901,26	208,13	0,49	8 825,79	0,06	270,57	24 207,68
Липень	0,31	0,05	0,65	8 915,93	263,59	0,00	10 938,27	0,00	324,41	20 443,22
Серпень	0,08	0,00	1,02	11 086,95	171,78	0,00	7 068,91	0,00	272,91	18 601,64
Вересень	0,09	0,44	1,21	9 328,45	0,00	0,00	10 364,92	15,00	412,81	20 122,92
Жовтень	0,32	0,00	36,70	10 046,18	0,00	0,00	10 092,68	0,00	298,83	20 474,72
Листопад	0,09	0,10	0,50	11 329,38	0,00	0,00	12 539,25	41,56	395,66	24 306,54
Усього	17,80	1,59	54,82	91 395,86	1 673,32	21,71	117 106,05	59,09	3 171,69	213 501,92

Джерело: [2]

Таблиця 4

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі з розподілом за видом фінансового інструменту протягом січня-листопада 2016 року, млн грн

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Інвестиційні сертифікати	Депозитні сертифікати Національного банку України	Опціонні сертифікати	Деривативи	Державний дериватив	Усього
Січень	117,80	442,07	6583,24	83,70	6758,66	14,74	81,64	0,00	14081,84
Лютий	150,14	252,12	12961,94	123,65	1715,47	50,33	131,67	0,00	15385,34
Березень	270,62	635,82	15040,32	116,57	2259,69	92,53	128,16	0,00	18543,70
Квітень	188,84	677,95	21459,26	4,10	525,99	98,55	84,92	0,00	23039,60
Травень	101,11	409,23	13577,14	7,45	100,36	39,61	59,82	0,00	14294,72
Червень	105,94	709,65	23236,40	11,98	0,00	25,13	118,57	0,00	24207,68
Липень	183,94	1266,29	18799,39	22,52	0,00	34,02	137,07	0,00	20443,22
Серпень	159,25	606,14	17662,50	1,83	16,63	37,74	117,54	0,00	18601,64
Вересень	250,45	1402,24	18219,90	2,02	0,00	79,13	142,09	27,09	20122,92
Жовтень	253,22	609,07	19392,99	2,99	0,00	126,62	89,35	0,48	20474,72
Листопад	222,20	1579,64	22282,02	2,88	0,00	156,08	0,00	63,72	24306,54
Усього	2003,50	8590,23	189215,10	379,68	11376,81	754,48	1090,83	91,29	213501,92

Джерело: [2]

біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні-листопаді поточного року) (табл. 4).

На організаційно оформленому ринку протягом січня-листопада 2016 року спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами на двох фондових бір-

жах «Перспектива» та «ПФТС», що становило 97,66% вартості біржових контрактів (табл. 5).

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами протягом січня-листопада 2016 року на організаторах торгівлі на вторинному ринку становив 98,13% від

Таблиця 5

Обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі з розподілом за видом фінансового інструменту (у розрізі організаторів торгівлі) протягом січня-листопада 2016 року, млн грн

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Інвестиційні сертифікати	Депозитні сертифікати Національного банку України	Опціонні сертифікати	Деривативи	Державний дериватив	Усього
УФБ	7,71	9,23	0,00	0,86	0,00	0,00	0,00	0,00	17,80
ІННЕКС	1,55	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1,59
Універсальна	11,25	39,89	0,00	3,69	0,00	0,00	0,00	0,00	54,82
ПФТС	245,28	5011,58	86138,32	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	91395,86
КМФБ	31,45	1342,90	0,00	298,97	0,00	0,00	0,00	0,00	1673,32
УМВБ	21,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,71
Перспектива	3,23	2111,61	102876,01	49,03	11376,81	598,41	0,14	90,81	117106,05
СЄФБ	0,26	57,60	0,00	1,23	0,00	0,00	0,00	0,00	59,09
УБ	1681,06	17,41	200,77	25,20	0,00	156,08	1090,69	0,48	3171,69
Усього	2003,50	8590,23	189215,10	379,68	11376,81	754,48	1090,83	91,29	213501,92

Джерело: [2]

Таблиця 6

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі за видами ринку протягом січня-листопада 2016 року,

млн грн

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Інвестиційні сертифікати	Депозитні сертифікати Національного банку України	Опціонні сертифікати	Деривативи	Державний дериватив	Усього
УФБ	7,71	9,23	0,00	0,86	0,00	0,00	0,00	0,00	17,80
ІННЕКС	1,55	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1,59
Універсальна	11,25	39,89	0,00	3,69	0,00	0,00	0,00	0,00	54,82
ПФТС	245,28	5011,58	86138,32	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	91395,86
КМФБ	31,45	1342,90	0,00	298,97	0,00	0,00	0,00	0,00	1673,32
УМВБ	21,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,71
Перспектива	3,23	2111,61	102876,01	49,03	11376,81	598,41	0,14	90,81	117106,05
СЄФБ	0,26	57,60	0,00	1,23	0,00	0,00	0,00	0,00	59,09
УБ	1681,06	17,41	200,77	25,20	0,00	156,08	1090,69	0,48	3171,69
Усього	2003,50	8590,23	189215,10	379,68	11376,81	754,48	1090,83	91,29	213501,92

Джерело: [2]

загального обсягу біржових контрактів протягом зазначеного періоду (табл. 6).

Заощадження є основним джерелом інвестицій, від яких залежить не тільки стан фондового ринку, а й економічний розвиток країни. Суб'єктами заощадження є домогосподарства, підприємства, держава та іноземці. Показник заощаджень залежить від рівня доходів, які отримує населення, і схильності населення та суспільства до заощадження, що визначає обсяг заощаджень, який воно дозволяє собі накопичити при певному рівні доходів [4].

Зв'язок між інвесторами і позичальниками здійснюється за допомогою фондових бірж, які забезпечують можливість трансформації заощаджень в інвестиції. П. Самуельсон, дослідивши залежність між схильністю до споживання і заощадженням та величиною чистого доходу, дійшов висновку, що збільшення частки заощаджень залежить від «швидкості» зростання чистого доходу [5]. Оскільки у країнах із перехідною економікою, і особливо в Україні, доходи населення витрачаються переважно на споживання (до 90%), то вони не можуть бути джерелом інвестицій. Серед українців лише 40% мають банківські рахунки і лише 5% використовують їх для накопичення [6]. Це пов'язано з низьким рівнем заробітної плати – у середньому в Україні 2,5 тис. грн., у Києві – близько 4,5 тис. грн. [7]. До збіднення населення насамперед призвели військові події на Сході України.

До того ж, більшість населення не має належного економічного мислення, яке б визначало його господарську поведінку. Отже, вкрай важливим є освіта населення, в результаті чого у нього сформується економічна культура та розуміння логіки розвитку сучасного фондового ринку.

У той же час приріст інвестицій, що розміщуються на фондовому ринку, збільшує поточне споживання домогосподарств. Приватне споживання є найбільшим компонентом у структурі національного доходу, волатильність прибутковості на ринку цінних паперів корелює з коливаннями темпів зростання ВВП. Але стимули до інвестування виникнуть тільки за умов фінансової стабільності та збільшення реальних доходів, чого, на жаль, не спостерігається в економіці України. Приріст доходів населення України може стати результатом державної політики, що має бути направлена на зменшення монополізації економіки, її структурні зрушення на користь високоприбуткових виробництв, зростання продуктивності праці, збільшення кількості робочих місць та підвищення офіційної зайнятості, а не на зловживання державною владою заради захоплення монополістичних надприбутків, корупційне збагачення та привласнення об'єктів державної власності.

Попит на цінні папери залежить також від процентної ставки, ціни на інші альтернативні фінансові активи (золото, нерухомість тощо). Рівень процентної ставки є не тільки критерієм вибору альтернативних напрямів здійснення інвестиційних операцій, а й

значною мірою визначає обсяг цих операцій або ділової активності окремих суб'єктів господарювання. Структура попиту на фондові інструменти залежить від виду цінних паперів [3].

Страхових компаній з активами в управлінні у 2014 році збільшилося, а їхні сукупні активи на обслуговуванні КУА зросли більш ніж у півтора рази. Серед найактуальніших та найгостріших проблем індустрії – складність дотримання нормативів та вимог законодавства щодо складу і структури активів, практично неможливе в умовах зупинки обігу цінних паперів емітентів, розташованих на окупованих територіях (в АРК та у зоні АТО). Також, зі зростанням числа проблемних банків, в умовах існуючої несприятливої для фондів черговості задоволення вимог кредиторів та неможливістю отримання відшкодувань від Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, інституційні інвестори змушені нести втрати або констатувати зростання частки проблемних активів.

Крім того, усе більш актуальним стає перехід кількості в якість: зростання фінансового та регуляторного навантаження, об'єктивне посилення вимог до кваліфікації та професіоналізму спеціалістів компаній з управління активами сприятиме концентрації ринку та укрупненню бізнесу з управління активами. До цього підштовхує як підвищення ризиків діяльності на фінансових ринках, так і щоразу більше скорочення переліку якісних активів та інструментів для інвестування коштів інституційних інвесторів, особливо – пенсійних фондів.

Ключовими напрямками, які мають значні перспективи для розвитку індустрії спільного інвестування та управління активами, а також фондового ринку в цілому, можуть стати запровадження нових фінансових інструментів, зокрема інфраструктурних облігацій, довгострокових державних облігацій, індексованих на інфляцію, а також похідних – для хеджування ризиків. Надзвичайно важливими є також стимулювання подальшого розвитку 3-го рівня пенсійної системи (НПФ) [8], та сприяння запровадженню 2-го, накопичувального, рівня (Накопичувальний фонд, професійні пенсійні схеми), а також активізація використання ІСІ в обслуговуванні програм приватно-державного партнерства [7].

Розвиток фінансового сектору у найближчі роки буде відбуватися в умовах адаптації законодавства України до вимог директив ЄС та імплементації Угоди про Асоціацію у частині ринків фінансових послуг. КУА повинні будуть підвищувати стандарти діяльності, зокрема щодо управління ризиками та розкриття інформації про ІСІ [4].

Важливим аспектом залишається також підвищення фінансової грамотності населення, що потребує спільних зусиль державних органів та учасників ринку.

При цьому, масштабне залучення коштів роздрібних інвесторів-громадян України на фондовий ринок, перетворення заощаджень населення у довгостроковий інвестиційний ресурс буде можливим тільки після здійснення реальних реформ в економіці України, забезпечення надійного захисту інвестицій та відновлення довіри до фінансових інституцій.

Отже, дослідження стану і проблем фондового ринку України та його інфраструктури показало, що головними проблемами розвитку вітчизняного фондового ринку є: недостатня конкурентоспроможність фондового ринку; нерозвинене корпоративне управління ринком; недосконалість законодавства України.

Висновки

Пріоритетним напрямком може стати розробка концепції регулювання фондового ринку в умовах нестабільності економіки України, яка буде включати механізм, що допоможе вирішити наступні завдання, а саме: збільшення капіталізації, ліквідності та прозорості фондового ринку; удосконалення ринкової інфраструктури та забезпечення її надійного і ефективного функціонування; удосконалення механізмів державного регулювання та захисту прав інвесторів. Концепція регулювання фондового ринку в умовах нестабільності економіки України, на наш погляд, повинна будуватися на принципах соціальної справедливості; надійності захисту інвесторів; прозорості, контролюємості; ефективності; правової упорядкованості; відкритості; конкурентності; першочергової реалізації загальнонаціональних інтересів та забезпечення гарантій та безпеки інвестиційної діяльності в економіці України.

Література

1. Житар М. О. Стан та перспективи розвитку фондового ринку в умовах фінансової нестабільності економіки України / М. О. Житар // Економіка і організація управління. — 2016. — № 1 (21).
2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.nssmc.gov.ua.
3. Житар М. О. Фондовий ринок та механізм його регулювання в умовах економічного розвитку країни / М. О. Житар // Економіка та право. — 2016. — № 2 (44).
4. Азаренкова Г. М. Основні тенденції розвитку фондового ринку в посткризовий період / Г. М. Азаренкова, І. В. Шкодінна // Вісник НБУ. — 2012. — № 2. — С. 3–7.
5. Бірюк С. О. Еволюція міжнародного фондового ринку в період кризових потрясінь / С. О. Бірюк // Управління сучасним містом. — 2012. — № 1/4 (45/48). — С. 124–129.
6. Берт С. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»: порівняльні коментарі до деяких положень щодо розкриття інформації на фондовому ринку та використання інсайдерської інформації [Електронний ресурс] / С. Берт // Юрид. радник. — 2006. — № 3. — С. 1–8; Режим доступу: <http://www.yurradnik.com.ua/stride/ur/?m=authors&aut=519&art=309>.
7. Берзон Н. И. Фондовый рынок: учебное пособие для студентов экономических вузов / Н. И. Берзон, Е. А. Буянова, М. А. Кожевников, А. В. Чаленко — М.: Вита-Пресс, 1998. — 400 с.
8. Богачев С. В. Фондовые методы развития промышленных корпораций: вопросы теории и практики: монография / С. В. Богачев; НАН Украины; Ин-т экономики пром-сти. — Донецк, 2002. — 294 с.